

ԾԱՆՈԹՈՒԹԻՒՆՔ

Տնօրենութեան ստորագրութիւնն է՝ Պ. Վ. ՊԱՌՆԱՍԵԱՆՆԵՐ
Հանդիսին վերաբերեալ նամակ կամ դրութիւն
Տնօրենին պիտի ուղղուի իմամ Ալի Խան
թիւ 13:
Հրատարակի ամեն ամսոյ 1 ինչ 21 ինչ 21 ինչ:
Տարեկան է ինչ 50 դուրոյ:
Ծանուցման տողին 1 դուրոյ:
Դուրս երթալիք լրագիրներուն ժախքը առ-
նողին վրայ է:

Մ Է Ր

ԳՈՐԾԱԿԱՆՈՒԹԻՒՆՔ

ԻՉՈՐԻՐ. Սխմաբխեան Բարոյ թիւն աղա
ԻՉՈՐԻՐ. Տ. Սխմաբխեան Ս. Եւթոն աղա
ՊԱՐՏԻՉԱԿ. Սխմաբխեան Թոյոս աղա
ՀԱՆԻՊ. Քիւրճիանոս Թոյոս աղա
ԿԱՐԻՆ. Սարգիսեան Պետրոս աղա
ԱՐԱՊԵՐ. Սարգիսեան Հիւսն աղա
ԵԳԻՊՏՈՍ. Կարապետ Պոլոս Էփէնտի
ՏՐԱՊԵՐՈՍ. Սուրբառ Էփէնտի աղա
ՔԵՐԱՍՈՍ. Սարգիսեան Գ. Խ. աղա
ՏՓԻՍՍ. Կ. Հոսնոսեան Պետրոս աղա

Տ Ա Ս Ն Օ Ր Ե Ա Յ Հ Ա Ն Դ Է Ս

ՈՒՍՄԱՆՅ, ՔԱՂԱՔԱԿԱՆՈՒԹԵԱՆ ԵՒ ԳԵՂԵՑԻԿ ԴՊՐՈՒԹԵԱՆՅ

Ա. Զ. Դ

Մեր Արդոյ բաժանորդներէն շատերը հարկաւ դժկաւ մակած են երկու ամսուրէն ՚ի վեր թերթերնիս դադրած ըլլալուն, եւ շատերն ըսած ալ են թէ ատանկ մերթ շարու նակուող եւ մերթ դադարող թերթերու պէտք չ'ունինք. ասիկայ ալ ոչ թէ ուղղակի գէթ անուղղակի իրաւունք մ'է. վասն զի բաժանորդագին տուող անձի մը իր պահանջքին հաւ տուցունք ուղեւ ամեն օրինաց առջեւ արդար ու իրաւացի է. Սակայն իրաւագէտ անձ մ'ալ չենք կարծեր թէ ուղեւ նայ զօրաւորագունին տեղի տալու կարեւորութեան փաստը ժխտել առանց անիրաւ գտնուելու. Տպարանին ծախուիլը մէկ կողմանէ, մեզի հոգաբարձութեան մը թոյլ ու անփորձ մատակարարութիւնը միւս կողմանէ, այնպիսի ակամայ թերութեան մը տակ ընկճեց զմեզ, որ աւելի կարեւորութեան արժանի է քան թէ մեղադրանաց. Բայց պէտք է գիտնալ որ թէպէտ օրագրոյս վրայ Տնօրենութեան ստորագրութիւնը Պ. Վ. ՊԱՌՆԱՍԵԱՆՆԵՐ գրուած էր, ասիկայ միայն տեսական անօրէնութիւն մ'էր, այն է խմբագրութեան մասին, իսկ նիւթականին գալով, մեք տպագրիչ և երրորդ մըն էր բուն մատակարար և հոգաբարձու, որուն յականէ յանուանէ հրատարակութիւնը պատշաճ չենք համարիր

Մեր Արդոյ բաժանորդներն, որ իրենց ստորագրութեամբ զմեզ պատուել ուզած են, յուսամք որ այսուհետեւ ալ իրենց քաջալերութիւնը մեզնէ չեն զանար:

ԱՒՐՈՅ ետ մնացած թիւերն ամբողջ պիտի ելնեն, բայց թուականները չ'շփոթելու համար ելած օրերուն թիւերը դնել հարկ կը համարիմք, չըմանը միշտ տասնօրեայ ըլլալու պայմանաւ, մինչեւ ցտարեղութիւն:

Ա. ՃԵՎԱՀԻՄԵԱՆ

Ա. Զ. Դ. Ա. Յ. Ի Ն

ՏԵՍՈՒԹԻՒՆ ԺԱՄԱՆԱԿԱԳՐԱԿԱՆ

Մէք իր սուղ դադարման միջոցին, ազգային խնդիրներու վրայ լռութիւն պահելու պարտաւորեալ ըլլալով, ահա այսօր հարկ կը համարի համառօտիւ տեսութիւն մ'ընել: Այս միջոցին ազգային ուրիշ կարեւորագոյն խնդիր մը չը ծագեցաւ, բայց եթէ լրագրաց վերաբերեալ կոնդակը, զոր արդէն ամեն ազգայինք իմացան եւ որուն ինչ աստիճանի անպատեհ բան մ'ըլլալը, արդէն մեր պաշտօնակիցներէն շատերը ցոյց տուած են: Աստի մեր գիտողութիւնները կոնդակին վրայ չ'պիտի կայանան, ոչ ալ անոր պարունակութիւնը հերքելով, այս ինչ կամ այն ինչ լրագրի փաստաբան կանգնել կ'ուզենք: Ամեն մարդ թող իր փաստը պաշտպանէ: Մէք իբրեւ Հայ լրագիր մեր պարտաւորութիւնը կատարելու կ'աշխատինք, եւ իբրեւ ազգային յառաջագիմութեան ջերմ սրբտով փափաքող, յառաջագիմութեան արգելք եղող բաները

մերժելու կը ջանանք: Արդ, քանզի ոչ ոք կրնայ ուրանալ թէ ամենայն յառաջագիմութիւն մտքէն, այսինքն իմացական զօրութենէն կ'առնէ իր ծնունդը, ուստի մտաց ազատութեան դէմ եղած բռնաբարութիւնը, մարդկային սեռին ամենափսեմ շահերուն դէմ թշնամութիւն մ'է: Եթէ Ներոնի պէս անհատ մ'իր կարծիքը մարդկային ընկերութեան ընդունել տալու համար բռնութիւն գործածէր, ասկէ պիտի հետեւցունէինք թէ՝ Ներոն Բանաւոր է. իսկ ընդհակառակն եթէ մարդկային ընկերութիւնն ալ իր կարծիքը որ եւ իցէ անհատի մը, Պետրոսին, Պօղոսին եւայլն ընդունել տալու համար բռնութիւն գործածէ, ասկէ ալ պիտի հետեւի թէ Բարդէսէն ընդունելու Բանաւոր է: Արդ, ըստ որում Ներոն իրաւունք չ'ունի իր կարծիքը բազմութիւն անհատներէ բաղկացնող մարդկային ընկերութեան ընդունել տալու, փոխադարձաբար մարդկային ընկերութիւնն ալ իրաւունք չ'ունի իւր հանրական կարծիքը սոսկ անհատի մ'ընդունել տալու: Արեւմտ ամեն անհատներ ազատ են իրենց կարծիքը, իրենց մտաց լոյսն, իրենց առաջնորդ ընդունելու: Վսիկա ճշմարիտ սկզբունք մ'է, դանք հիմա նկատելու, թէ արդեօք Պատրիարքարանին կոնդակն այս սկզբան կը համաձայնի, եւ եթէ չ'համաձայնիր, ի՞նչ մեկնութիւն տալու է անոր:

Պատրիարքարանը լրագիրներուն կողմանէ, շատ յարձակումներ կրեց, որոնք միշտ վայելուչ չ'էին, — ասիկա պէտք է խոստովանիլ — եւ շատ անգամ գովելի երկայնամտութեամբ մը լռեց: Բայց երբոր յարձակումը բարոյական կարգին մէջ անցաւ, վտանգն ալ մեծցաւ եւ Պատրիարքարանին պարտաւորութիւնն էր անոր առջեւն առնել: Ասոր համար խոհմութիւնը կը պահանջէր աղէկ միջոց մ'ընտրել, ուստի Պատրիարքարանն արժան գտնեց կոնդակաւ մը հասարակութիւնը վտանգաւոր վերձանութիւններէ զրուշացուներ: Մենք անձանց հետ բան չունինք, բայց զիցուք թէ լրագիր մը յանցանք մը գործեց, արդարութիւնը կը պահանջէր որ այն յանցանքն ապացուցուի եւ յետոյ յանցաւորն օրինաց համեմատ դատուի: Աս ալ անհերքելի սկզբունք մ'է: Պատրիարքարանն ասանկ չ'ըրաւ, եւ ելաւ բոլոր օրագիրները հասարակաց տետանն ամբաստանեց, առանց ՚ի միտ բերելու թէ ինքն իշխանութիւն մ'է, եւ իշխանութիւն մը, որ իւր ստորգելիքն աղէկ չ'ձանչնար, եւ զանոնք արժանաւոր կերպով չ'գործածէր, իր ձեռքով իր իրաւունքը կը կորուսանէ: Գուցէ Պատրիարքարանը, խնդիրը չ'ճանրաջունելու համար կոնդակ մը բաւական համարեց, եւ անոր մէջ ազատ էր ինքն ալ իր կարծիքը բացատրելու, ըսել է որ գործնական կերպով բռնադատութիւն մը չ'կար, այլ բանաւոր իւր: Արեւմտ չ'ենք կարծեր որ պնդող ըլլայ թէ Պատրիարքարանը կարծեաց ազատութեան սկզբունքին համեմատ չ'վարուեցաւ այս նկատմամբ, բայց առանց իր դիտաւորումն ընենելու, այսչափ կրնանք ըսել թէ իր ընտրած միջոցն ըստ ինքեան աղէկ ընտրուած միջոց մը չ'էր: Ի՞նչ մեկնութիւն կրնանք տալ կոնդակին, եթէ ոչ անով Պատրիարքարանն ալ լրագիրներուն իրապէս հաւասար եղաւ: Լրագիրներն իրեն

դէմ յարձակողական կերպով խօսեցան ինքն ալ անոնց դէմ, միայն սա տարբերութեամբ որ լրագիրներն աւելի մասնաւոր կերպարանք մ'ունին եւ ինքն աւելի ընդհանուր։ Արդ ուրովհետեւ այս դէպքն ուրիշ անգամներ ալ կրնայ տեղի ունենալ, կարծենք թէ արդային Պատրիարքարանին պատուոյն վայելագոյն եւս կ'ըլլայ, որ միւս անգամ ինքն անձամբ լրագիրներուն դէմ ասպարէզ չ'մտնէ, այլ պաշտօնական կամ կէս պաշտօնական լրագիր մը ձգէ զինքը պաշտպանելու ջանքը իսկ եթէ ոչ, ընդունայն կոնքախնդրով ազդին մէջ սնտոի տալու ձայնութիւններ չ'հանէ։ Ասիկա ամենայն անկեղծութեամբ կ'ըսենք, հարկ համարելով յիշեցնել, որ ինչպէս իշխանութեան մը չ'վայելի կիրքով խօսիլ, այնպէս ալ պաշտօնական թերթի մը չ'վայելի կիրքով լեցուն յօդուածներ գրել, մանաւանդ որ պաշտօնական լրագիր մ'առաջին սլառ տաւորութիւնն է, երբ միւս լրագիրները կիրքով խօսելու ըլլան, ինքը կամ լռէ կամ վերջին աստիճանի խոհեմութեամբ խօսի։ Օր յիշակ եթէ Մարտի 27-ին Երզնկայի Երզնկայի դէմ շարժումներ կերպով պատասխանէ, ինքն ալ Երզնկայի մը կ'ըլլայ։ Արդի ընկերութեանց մէջ այս ամենն ալ հարկաւոր են, միայն թէ իւրաքանչիւր ոք իր դերն ալ ղէկ ձանձնալու է, եթէ հասարակութեան ծափահարութիւններուն արժանանալ կ'ուզէ։

Դառնա՞նք հիմայ արդեօք, եւ արդային Պատրիարքարանին ընթացքը քննադատելէ ետքը, լրագիրներն ալ քննադատենք։ Բայց քննադատութիւնը մեր մէջ նախատանք կը վարձատրուի, եւ մեր պաշտօնակիցներէն շատերը, սոցալ գը խօսելով, եւ գուցէ մեք ալ, լրջութեան դասը Պիւթա գորայ դպրոցէն առած չ'եմք, ուստի լաւ եւս է որ ասիկայ առ այժմ ուրիշ ատենի թողուլ, հիմայ մեր արդային տեսութիւնը շարունակենք։

Արդային դէպքերու դալով, թէ եւ մայրաքաղաքիս մէջ Պարզութեան քննադատութիւնը, հասարակաց ուշադրութեան արժանի շատ բան չ'մատակարարեց, բայց դժբաղդաբար Հայաստանի մէկ անկիւնն այնպիսի անուր ոճի մը գործուեցաւ, որուն նմանը տեսնուած չ'է մինչև ցարդ հայ ազգին տարեգրութեանց մէջ։ Ընթերցողք իսկոյն կը հասկնան որ Աղթամարայ Վաթուղիկոսին սպանութեանը վերայօք կը խօսինք։ Այս սոսկալի եղեռնագործութեան պատմութիւնը կարգադրելուն անտարակոյս առաւել եւս պիտի քստմին եպիսկոպոսի մը ձեռք կատարուած ըլլալուն համար։ Ահա ո՛ր կը տանի զմեզ կղերական ազդեցութիւնը, եւ աշխարհիս վրայ իւր գլուխը դնելը տեղ մը չ'ունեցող Որդւոյն Մարգոյ փոխանորդներուն մոլեկան փառասիրութիւնը։ Աւագակ եւ մարդասպան եպիսկոպոս մը, իւր գողցած ոսկիներուն զօրութեամբ կը համարձակի իւր մեծաւորին կեանքն առնել, եւ դեռ կամ գուցէ խեղճ միամիտներ որ անոր սուրբ աջը կը համբուրեն։ Թո՛ղ մեր պատկառելի կղերը չ'բարկանայ, ասիկայ անբանութեան յետին աստիճանն հասնիլ ըսել է։ Բայց արդն աւելի բանաւոր է կը զերէն, եւ եթէ զերենք շատ անգամ հասարակ անհատներէ աւելի կը չ'շտամբէ, ասիկայ անոր համար է որ իրենցմէ աւելի առաքինութիւն կը պահանջուի։ Եւ մարդկային բնութեան վեր առաքինութիւն չ'ենք պահանջեր իրենցմէ, որովհետեւ զիրենք որ իրենք ալ մարդ են եւ կրնան սխալիլ, սակայն մարդկային բնութեան վար, այսպիսի դադանական գործի մը վրայ ալ անհար է որ հասարակութեան արդարացի զայրոյթը չ'հրաւիրենք։ Այն զայրոյթը կղերն ինքն ալ մեզի հետ կ'զգայ, ասոր տարակոյս չ'ունինք, բայց արդեօք իւր անգամնց բարոյական ընթացքին վրայ ասկէ վերջն աւելի սուր աչօք պիտի հսկէ, կամ եթէ հրապարակական թերթերը զանոնք երբեմն պախարակեն, այն թերթերուն բերանը բռնելու պիտի աշխատի։ Ասլ չ'էր ըլլար արդեօք որ խաչատուր եպիսկոպոսը (վասն զի ստիպուած ենք այն աւագակին եպիսկոպոս մականունը տալ քանի որ եկեղեցին զին

քը բանադրած եւ կորզն առած չ'է) քանի մ'անգամ խայտառակուէր լրագիրներուն մէջ, եւ գուցէ զգաստանալով այս չարաշուք ոճիւս չ'գործէր։ Արնանք ըսել թէ երբեք լրագիր մը մինչեւ հիմայ խաչատուր եպիսկոպոսին վրայ բան մը գրած չ'է, եւ մթութեան մէջ դեռ երեկ անոր կորսուած անունը, այսօր ախանաւոր եղած է իր տխուր եղեռնագործութեամբ, եւ իր յիշատակը պատմութեան էջերուն մէջ անջնջելի կը դրոշմուի, արագաց սերունդներուն մշտնջեան անիծիցը ենթակայ։ Պետրոս Վաթուղիկոսին տեղ բարձրանալու փառասիրութեամբ, խաչատուր եպիսկոպոսը իր ընկերակից չորս եպիսկոպոսներէն երկուքը կաշառելու չ'պատկառիր, եւ այն ամենազօրաւոր մետաղին, ոսկւոյն՝ փայլը բոլոր միաբանութեան աչքը կը շնորհունէ։ Այն փոքրիկ ծովակը, որ շատ անգամ օտարին ձեռք հեղեալ հայուն արլունն ըմպած էր, Պետրոս Վաթուղիկոսին ալ հայ եպիսկոպոսի մը ձեռք թափուած արիւնը կ'ըմպէ, մինչդեռ մարդասպանը դէպուղիւ Աղթամար կը նստարկէ Վաթուղիկոսական թաղովն իր գլուխը զարդարելու համար։ Մարդկային արդարութիւնն ասկէ մեծագոյն ոճիւ մը չ'կրնար գրտնել, ոճիւ մը որուն մասնակից եղած են ոչ թէ միայն մէկ երկու եպիսկոպոս, այլ ինչպէս որ կը տեսնուի բոլոր միաբանութիւնը։ Այլ ահա մեք կը լսենք եւ թող արդարութեան սուրն իր գործն յառաջ տանի։

Մեղա՛ հայոց Երզնկայի, եւ ասոր համար մեր խորին ուրախակցութիւնները կը մատուցանենք իրեն, բայց եթէ Պ. Մեղուխեան երբեմն խիստ աղէկ զուարճախօսութիւններ կ'ընէ, ասկէ չ'հետեւիր, թէ իր բոլոր ըսածներուն մէջ երբեմն փոքրիկ չարախօսութիւններ ալ չ'են գտնուիր։ Մեր Տփլիսի արգոյ թղթակիցը, որուն մէկ նամակն ալ այսօր կը հրատարակենք, Սրբազան Վաթուղիկոսին եւ Ս. Նշմարածնայ սինոդին մէջ պատահած գժտութեան լուրը տուած էր մեզի առաջները, զոր մեք ալ ցաւակցութեամբ ընթերցողաց հաղորդեր էինք։ Այլ մէկ կողմանէ Սրբազան Վաթուղիկոսին իրաւանցը պաշտպան կանգնելով, միւս կողմանէ միաբանութեան բողոքներուն ի նչ աստիճանի կարեւորութիւն ունենալը չ'էինք զիտեր, եւ ահա մեր արգոյ թղթակիցն այս անգամ կը ծանուցանէ թէ «այն բողոքները չնչին բաներ են» եղեր։ Աւրեմն յայտնի կը տեսնուի որ մեր թղթակիցն զմեզ խաբած չ'է, ոչ ալ մեք հասարակութիւնը, եւ Մեղու, որ այս կարծիքս ընթերցողաց միտը մտցունել կ'ուզէ, ինքն ալ եղելութիւնը ուրիշ կերպով մը չ'է պատմեր։

ՍԳԱԼԻ ՄԱՆ

ՀԱՄԱՄԼԵԱՆ ՃԻՎԱՆ ԱՂԱՅԻ

Ընցեալ չարթու առ Եստուած փոխուեցաւ Հոռվմէական հայազգի բժիշկ Մեծարդոյ Համամեան Նիվան աղան, եւ թաղման հանգիստը ամենաշքեղ յուզարկաւորութեամբ կատարուեցաւ ի Սամաթիա։

Հանգուցեալն իր բարի յատկութիւններով իւր հետ կը տանի, աղքատիկ ազգայնոց համակրութիւնը, որոց անխնայ շատ անգամ ձրիապէս իր արուեստին օգնութիւնը կը մատուցանէր։ Իսկ իւր ունեցած ազգասիրական եռանդը, ցաւակցութեան առիթ մը կ'ընէ իւր մահը, բոլոր համազգային զգացմամբ վառեալ սիրտերու համար։

եալ տարուան հաշիւները յանձնաժողովոյն հաղորդած են . Յիշեալ ընկերութեանց անդամներուն թիւը 108,000 հոգի է , իրենց ունեցած գրամագլուխը 627,000 լիրա սթէրլին եւ ըրած զուտ շահերնին 2,628,000 լիրա : Այն ընկերութեանց ամենէն հինը Հըլ ըստուած գեղին աղօրեաց ընկերութիւնն է որ 1793 ին հիմնուած է , բայց քանի մը բացառութիւններով , ընկերութեանց ինը տասներորդ մասը այս ետքի տաւար տարուան մէջ հիմնուած են : Ընկերութեանց առեւտուրը շատ մը ձիւղեր ունի , այսինքն ամեն տեսակ ուտելու եւ խմելու վերաբերեալ բաներ , աղօրի , հացադործութեան եւ մսավաճառութեան խանութներ եւայլն եւայլն : Ասկէց զատ անոնք հիմնած են նաեւ գերձակի , կօշկակարի , գլխակազործի եւայլն խանութներ եւ կտաւի , երկաթի եւայլն գործարաններ : Այսինքն առեւտուր եւ կանխիկ ծախելու սկզբունքը խստիւ բռնուած է քիչ բացառութիւններէ 'ի զատ , եւ վաստակը շահի եւ բաժինի (*profit*) եղանակաւ կը բաժնուի ընկերաց : Հաճ հարիւրին հինգ է եւ բաժիններն ալ հարիւրին ութնի կը հասնին ըստ միջին հաշուոյ : Բայց քանզի բաժին ըսածնիս մէջէն շահը դուրս ելած զուտ վաստակ մ'է , ուստի անկէ բան մը ետ կը ձգեն , որպէս զի վաճառքին գիները իջեցունեն , դաստիարակութիւնն ընկերաց մէջ տարածեն , եւ թէ ընկերութեան անդամ ըլլան թէ ոչ , կարօտեալներու օգնութիւն մատուցանեն : Ահա ճշմարիտ եւ գործնական եղբայրսիրութեան օրինակ մը , որն որ սնտի բառերով միայն գոհ չ'ըլլար :

ՎԱՅՐԵՆԻ ԶԵՐՊԻՆԸ

ՎԵՊ ՆԷՍՊՈԼՍԱԿԱՆ

(Շարունակութիւն տես թիւ 48, 49, 25) :

Ե՞

Արդարեւ փառաւորութիւն աղէկ բան՝ բայց իւր ձանձրոյթներն ալ ունի : Օրպէս յաղթական կերպով քաղաք մտնելը , վերջ տուաւ յանձնաժողով ամբոխին հետաքրքրութիւնը շարժելու հաճոյից եւ արդէն Սալերնի մէջ տղայ մը չը մնաց որ մեր փայտահատին ով ըլլալը , ուր բնակիլը , եւ ինչպէս կեանք անցընելը չը գիտնայ : Ուստի յայտնի է թէ աստիկանութիւնը առանց բնաւ դժուարութեան գտաւ զանի :

Օրպէս իրաւիկն մէջ ծուկն չըբաժնի իւր հռչակաւոր կացինը սրելու զբաղած էր եւ եղունգին վրայ անոր սրութիւնը կը փորձէր երբ աներեւոյթ ձեռք մ'անոր օձիքէն բռնէն ու ոտքի վրայ կանգնեցընելը մէկ ըրաւ , եւ տասը քըսան բռնէն հարուածներ զինքը մինչեւ փողոցը քշեցին : Այս կերպով ահա կիմանար թէ իշխան մը զինքը կ'ուզէր տեսնել եւ թէ արքայն ինքն ալ զանի իւր պալատը կանգնելու արժան կը սեպէր :

Օրպէս խելացի էր եւ իմաստունը բանի մը վրայ ալ չը զարմանար : Ուստի ձեռքերը մէջքը խօթեց եւ հանդարտութեամբ հետեւին կ'երթար , հարուածներու կարկուտն ալ զանի չէր զայրացընել : Այլ թէեւ Օրպէս խելացի էր , սուրբ չէր . սրունքներուն վրայ ընդունած մէկ սաստիկ ոտքի հարուած մ'անոր համբերութիւնը հատցուց :

— Ամա՛ց . խեղճերուն վրայ ալ քիչ մը զթալ պէտք է ըսաւ :

— Արծեմ , պատասխանեց զանի չարչարողներէն մէկը մեր անպիտանը մեղի բարոյականի դաս կու տայ : Պարոն , խիստ փափուկ էք եղբեր . կը ցաւիմ որ ձեռնոցներ առնելու մոռցած ըլլալով չ'ենք կրնար քնքուշ ձեռքերդ բռնելով ըզքեզ տանիլ :

— Առեւի որ իմ տեղս դուք ըլլայիք , ըսաւ Օրպէս , տեսնե՛ք այն ատեն ասանկ պիտի խնդայի՞ք մի :

— Դեռ չե՛ս լուր ա'նպիտան , գոչեց խմբին մեծը սար :

սափելի բռնհարուած մ'իջեցնելով որ փոխանակ Օրպէսն ինքն երթալու , իւր ընկերներէն մէկուն աչքին եկաւ : Այլ բաւորեալը կէս կոյր եղած ու զայրացած իրեն զարնողին վրայ իյնալով մազերը կը փետտէր եւ ծեծկուելու սկսան . ու լիչներ ալ զանոնք զատելու եկան որով ալ կողմէն եւ ձախ կողմէն վերէն ու վարէն բռնէն հարուածներ տեղալ սկսան : Խառն ամբոխ մը հաւաքուեցաւ . ամեն տեսակը կար հոն . տղայք կը պոռային , կանայք կու լային , շուններ կը հաչէին : Այլ երջապէս ոստիկանութեան պաշտօնեայնէրու նոր խումբ մը գալով ծեծողները , ծեծկողները եւ հետեւեալն ալ չ'էին ձերբակալելով , վերջ տուաւ այս խառնակութեանց :

Օրպէս անտարբերութեամբ եւ կարծես թէ պտրտելով դէպ 'ի ամբողջ յառաջ կերթար անոնց մէջէն , երբ մեծ հրապարակին վրայ գեղեցիկ ու բանուած հաղուստներով զարդարուած պարոններու շարքէ մը շրջապատուեցաւ : Ետեք արքային սենեկապետներն էին որոնք առաջին սենեկապետին հրամանատարութեանը ներքեւ , իշխանուհւոյն կողմանէ անոր նշանածը դիմաւորելու եկած էին : Եւ ուրովհետեւ հետը խիստ քաղաքավարութեամբ վարուելու հըրաման ունէին , ամենքն ալ գլխարկին ձեռներնին առած եւ ժպտելով մը եկան Օրպէսը բարեւեցին : Մեր պարոն փայտահատը կըթեալ մէկու մը պէս անոնց բարեւն առաւ . խոնարհութիւններու ողջոյնները նորէն կրկնուեցան , որոնց եոյն օրինակ ձեւերով եւ ծանրութեամբ պատասխանեց Օրպէս : Այլ ութը՝ տասն անգամ կրկնուեցին յետոյ ձանձրաւ նստելու հոգնելով ալ (Օրպէս պալատի մը մէջ ծնած չըլլալուն այս սովորութեանց անտեղեկ էր եւ շիղերն ալ չուտով հոգնելու ենթակայ) :

— Ա բաւական եղաւ , բաւական , աղաղակեց . եւ ինչպէս որ երբ մը կըսէ :

Թէ երեցս մերժիս

Անդէն յաջողիս

արդէն երեք չէ տասներեք անգամ ալ բարեւեցիք հիմայ ալ քիչ մը պարեցէք :

Եւ ահա բոլոր սենեկապետները պարելով բարեւելու ու բարեւելով պարելու սկսան ու Օրպէսը մէջերնին առած արքայալայել կերպով մը ամբողջ մտցուցին :

(Շարունակելի) :

Շարունակ տիկինին մէկը շատ գեղեցիկ որբ աղջիկ մը կը պահէ եղբր , բայց տիկինը յանկարծ մեռնելով , երբ մարմինը դադարէ մէջ դրած էին , կը տեսնուի որ այս աղջիկը պատանքին հետ կը խաղար եւ կասկած կ'ըլլայ որ չ'ըլլայ թէ մատանիները գորնայ , որոնք հանգուցելոյն կտակին համեմատ մատեն հանուած չ'էին : Սակայն զարմանօք հետեւեալ նաւակը գտնուեցաւ , զոր խեղճ օրիորդը իր երկու տարի յառաջ մեռած մօրը կը գրէր :

« Սիրելի մայր :

« Պ . Ա . . . զիս ամուսնութեան ուղեց , այլ որովհետեւ դու քովս չ'ես , կ'աղաչեմ որ երազես մէջ քու կամքդ ինծի իմացունես եւ հաճութիւնդ տաս : Տիրուհիս երկինք գալուն առթիւ այս նամակս գրեցի :

« Նամակին հասցեն այսպէս գրուած էր :

Առ մայրն իմ յերկինս :

Այս վէպս պատմող լրագիրը կ'ըսէ թէ Պ . Ա . . . ով որ է , օրիորդին պանչելի ողջախոհութեան վրայ հիմնաւոր , զանի անշուշտ ամուսնացունելու միտք ունի եղբր :

ՊԱՇՏՈՆԱԿԱՆ ՊԱՏԱՍԽԱՆԱՏՈՒ

Ա. ՃԵՎԱԶԻՐՃԵԱՆ

ՏՊԱԳՐՈՒԹԻՒՆ Ռ. Յ. ՔԻՒՐՔՃԵԱՆ

Կ. ՊՈԼԻՍ, ՓԻՆՏԱՆՔԸՆԴ

